בעזהשי"ת

בשבילי הארץ

וועכנטליכע גליון ארויסצוגעבן שבח ארץ ישראל

גליון מס' 17
פר' כי תבא
ט"ז אלול תש"פ
September 5, 2020

יְבָרֶכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָםִ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

"**וראה**" - ותהיה רואה בטובת ירושלים בעת בנינה.
"**יברכך ה'**" - כי יברכך ה' מציון, מקור שפע הברכות כולן.
(מצודת דוד, תהלים קכח ה)

בשביל הלקט

מאמרים פון ספרים הקדושים וואס ברענגן ארויס די מעלות פון א"י

ישיבת הארץ

והיה כי תבא אל הארץ. אמר והיה לשון שמחה, להעיר שאין לשמוח אלא בישיבת הארץ על דרך אומרו (תהלים קכ"ו) אז ימלא שחוק פינו וגו'. אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה וירשתה וגו'... שידע בלבו כי לא בכוחו ולא בעוצם גבורתו בא לרשת הארץ אלא מתת ה', והוא אומרו אשר ה' אלהיך נותן לך, ודקדק לומר ה' אלהיך להעיר שעל מנת שיקבל אלהותו עליו הוא נותן, ב' להוריש הארץ מיושביה הגם שיש לו דבר המספיק לו בארץ אף על פי כן יגרש אויבי ה' מארצו, והוא אומרו וירשתה שלישית ישיבת הארץ שהיא מצוה בפני עצמה כמו שמצינו כמה הפליגו רבותינו ז"ל (כתובות קי"א.) במצות ישיבת הארץ...

(אור החיים הק', כי תבא כו, א)

מתנה מן השמים

בספרי עשה מצוה כו' שבשכרה תיכנס לארץ. וכן דרש בפסוק ויביאנו אל המקום הזה בהמ"ק, בזכות זה ויתן לנו את הארץ הזאת ע"ש. דכ' וירוממך לרשת ארץ כי בנ"י זכו אל א"י במתנה מן השמים לכן תכלית כניסת א"י היא זה התרוממות אל השורש... אבל כחן של ישראל ע"י הביטול אל השורש, ומלמעלה למטה זוכין אל הירושה של א"י למטה ואז כשזה קם זה נופל...

(שפת אמת, כי תבא תרנ"ט)

השתוקקות שבקדושה

...והנה עיקר ההשתוקקות שבקדושה להשתוקק ולכסוף לה' בכלות הנפש ממש הוא רק בבחינת ארץ ישראל ששם הוא עיקר השתוקקות. וזהו והיה כי תבוא אל הארץ וגו', כי עיקר בחינת והיה הוא בחינת השתוקקות, הוא רק כי תבא אל הארץ הוא ארץ ישראל, שם הוא עיקר השתוקקות שבקדושה.

(בת עין, כי תבוא)

המשך בדף ב'

הגליון של שבוע זו נתנדב ע"י ידידינו
הרה"ח ר' **יוסף זאב בראווער** הי"ו
לרגל הולדת בנו ני"ו בשעטו"מ

והרה"ח ר' **יוסף אלעזר יצחק רובינשטיין** הי"ו
לרגל הכנסת בנו הבה"ח **שמשון** ני"ו לעול תומ"צ בשעטו"מ

מזרח רוממה, ירושלים
Credit @ylshots

אם הבנים שמחה

הגאון רבי ישכר שלמה טייכטהאל זצ"ל הי"ד
ראב"ד פישטיאן-סלאוואקיי ובע"מ שו"ת משנה שכיר
מתורגם באידיש - מיר פרובירן זיך צו האלטן ווי נענטער צום לשון המחבר

פרק ראשון

הצרות וחבלי משיח - "קול דודי דופק" - המשך...

זעהט דעם פסוק[97] "כִּי רָאָה ה' אֶת עֳנִי יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס עָצוּר וְאֶפֶס עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא דִבֶּר ה' לִמְחוֹת אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ. די מדרש תנחומא[98] זאגט אויף דעם פסוק, וְלֹא דִבֶּר ה' לִמְחוֹת אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל, דער אייבישטער וויל נישט אז א איד זאל פארניכטעט ווערן, ווי עס שטייט אין פסוק[99] "וְאַל יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל ה' - און עס זאל נישט זאגן דער פרעמדער וואס וויל זיך באהעפטן צו ג-ט... הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי ה' מֵעַל עַמּוֹ - דער אייבישטער וועט מיך געוויס אפשיידן פון זיין פאלק... אויב דעם בן נכר וויל דער אייבישטער נישט פסל'ן, איז א איד פון אייבירשטענ'ס קינדער, על אחת כמה וכמה, עכ"ל.

ענליכע ווערטער זענען ארויס מפי רבינו, איש אלקים קדוש, רבי ישכר דוב מבעלז זצוק"ל זי"ע[100] אין יאר תרע"ד, ווען די ערשטע וועלט קריג האט אויסגעבראכן, און ער האט געמוזט אנטלויפן פון זיין שטאט און ער איז אנגעקומען אין די שטאט ראצפערט אין אונגארן, איך האב נאך דעמאלטס געוואוינט אין בעסערמין וואס איז נאנט צו ראצפערט, און כמעט די גאנצע צייט וואס ער האט געוויילט דארט האב איך מיך געדרייט נאנט צו אים, איך בין געווען מקורב ביי אים און זיין משפחה, איך בין געווען א יוצא ונכנס ביי אים אין שטוב, (איך האב פלאצירט עטליכע פון זיינע קרובים אין בעסערמין, ווי אויך געשתדל'ט פאר זיי ביי די רעגירונג), פון אלע לענדער האט מען געשטראמט צו מקבל זיין פני קדשו. איינמאהל איז דארט געווען א גרויסע קיבוץ פון גדולי ישראל פון אונגארן, וואס האט נאך דעמאלטס פארמאגט גאוני וזקני הדור. קדושי עליונים זענען דארט געזעצן, בראש איז געווען דער סבא קדישא שלשלת היוחסין מו"ה משה דוד טייטלבוים אבדק"ק מאדיאר-לאפוש זיבענבערגן, אן אייניקל און תלמיד מובהק פון בעל "יטב לב" ז"ל[101] (ער האט געלאזט דריקן דעם שו"ת "השיב משה" פון זיין זיידע רבן של ישראל, דעם בעל "ישמח משה", ווי אויך אלע ספרי "יטב לב"), ער איז געווען גאר א גוטער רעדנער און דרשן, און ער האט פארגעלייגט און געטענה'ט צום בעלזער רב, אז היות אידישע קינדער זענען שרוי בצער אין כמעט די גאנצע וועלט, די צרות ערגערן זיך זייער שטארק, עס איז נישטא קיין שום מעדיצין פאר די אלע מכות, נאר אויב גאנץ כלל ישראל וועט נתעורר ווערן און תשובה טוהן, און עס וואלט געווען די מערסטע פאסיג אז אזא כרוז און פאדערונג זאל קומען פונעם צדיק הדור, וואס מען האט דעם בעלזער רב מכתיר געווען אלס צדיק פון יענעם דור, און אויב וועט אזא אויסרוף פון התעוררות קומען פון אים, וועט עס זיכער ווירקן אויפן דור זיך צוריק צוקערן לאבינו שבשמים, מיט דעם וועט קומען דאס לאנג ערווארטעטע ישועה פאר גאנץ כלל ישראל. אזוי האט ער געטענה'ט פאר כמעט א גאנצע שעה, און באשטעטיגט זיינע ווערטער מיט הערליכע און וואונדערליכע טעמים, אז נאר אויפן רב ליגט דעם חוב. ווען ער האט געענדיגט זיינע ווערטער, האט רבינו הקדוש געענטפערט בפה קדשו מיט א שארפע און קורצע ענטפער בזה הלשון, "**לאפושער רב, זענט איר שוין פארטיג מיט אייערע טענות? אז משיח וועט קומען וועלין אידען תשובה טוהן. דער עיקר איז, דאס אידען זאלן זיך ליב האבן איינער דעם אנדערן, מען דארף ליב האבן אפילו דעם ערגסטען איד ווי דעם אייגענעם נפש, מען דארף פאראייניגן די הערצער, און מרחק זיין א יעדע זאך וואס איז גורם א פירוד לבבות, אין דעם ווענדט זיך ישועת ישראל אין א זמן פון צרה**", עכ"ד הקדושים וואס איז ארויסגעקומען פון די טיפענישן פון זיין הארץ. אלעס וואס איך האב פריער אראפגעברענגט פון מדרש, ש"ס, תנא דבי אליהו, פונעם ספר "נתיב מצוותיך" און פון רבינו החת"ס איז נכלל אין די קורצע ווערטער הנ"ל, וואס שניידט דאס הארץ פון א יעדן איד וואס פילט דעם צער פונעם דור, און האט אן אמת'ע הרגשה פון אהבת ישראל. זאלסט דאס גוט פארשטיין, זיי נישט קיין חסיד שוטה חלילה מקטרג צו זיין אויף אידן, צו מאכן א פירוד צווישן אידן, ספעציעל אין א זמן ווען די מידת הדין הענגט איבער כלל ישראל, עס איז א עת צרה ליעקב, רחמנא ליצלן.

פונקט האב איך געטראפן בפירוש אזוי ווי די ווערטער פון רבינו הק' מבעלז, אינעם ספר הק' "דברי אמת" לרבינו איש אלקים החוזה מלובלין זי"ע ועל כל ישראל, אין פר' קרח[102], ווי ער שרייבט, "עס זענען דא אזוילכע וואס זענען נאר מתפלל אז דער דור זאל תשובה טוהן, אבער דאס איז נישט ריכטיג, עס איז נאר מעורר די דינים ח"ו, די ריכטיגע וועג איז צו ממשיך זיין נסים ונפלאות לטובת ישראל, זיי וועל זיך צוריקקערן דורך אהבת הנס, אזוי ווי אין די צייטן פון מרדכי און אסתר וואס איז געווען 'קימו וקבלו מה שקבלו כבר[103]', די אידן האבן פון דאסניי מקבל געווען די תורה מתוך שמחה. אזוי האב איך אויך מפרש געווען די ווערטער פון[104] "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת", עכ"ד. זעהן מיר פון זיינע ווערטער אז אויב בעהט מען נאר אז דער דור זאל תשובה טוהן איז מען ח"ו מעורר דינים, מען דארף נאר בעטן פאר נסים, דעמאלטס וועלן שוין אלע תשובה טוהן. דאס איז דער אמת, אזוי ווי א רייכער פרוי פון די שטאט טרענטשין האט געזאגט, ווען די צרות זענען דארט אנגעקומען ר"ל, "א, וואן ליעבער גאטט העטטע נור איין וואונדער געצייגט, וועררדן וויר זיך אונס אללע בעקעהרען צו איהם", יעדער ווייסט דער מצב פון אידישקייט פון די שטאט טרענטשין ווי עס האט געהאלטען, און דאך האט זי אזוי גערעדט. די ווערטער פונעם הייליגן חוזה דארף נישט קיין חיזוק, אבער איך האב געברענגט מעשה רב, וד"ל. זעה רש"י אויפן פסוק[105], "וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה - זאגט דער אייבישטער, זיי זענען דאך מיין פאלק, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ - קינדער וואס לייקענען נישט, וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ - און ער וועט זיין פאר זיי א העלפער", איז רש"י מפרש, "אַךְ עַמִּי הֵמָּה, אפילו איך ווייס אז די אידן וועלן ווידערשפעניגן אין מיר, דאך זענען זיי מיין פאלק, זיי זענען פאר מיר אזוי ווי קינדער וואס לייקענען נישט", עכ"ל הק'. אויך זעה רש"י אויפן פסוק[106] "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים - די פאלק האט געקלאגט", איז רש"י מפרש אז דאס ווארט "הָעָם" מיינט רשעים, ווען זיי זענען עהרליך רופט מען זיי "עמי-מיין פאלק", עיי"ש. זעהן מיר בפירוש אז אפילו ווען

המשך בדף ב'

[97] מלכים ב יד, כו-כז
[98] פר' במדבר אות כה
[99] ישעיהו נו, ג
[100] רבי ישכר דוב רוקח, אדמו"ר מבעלז זצ"ל, נולד תרי"ד, נפטר כד חשון תרפ"ז
[101] רבי יקתואל יהודה טייטלבוים, נולד תקס"ח, נפטר תרמ"ג
[102] ד"ה ועוד
[103] שבת פח ע"א
[104] מיכה ז, טו
[105] ישעיהו סג, ח
[106] במדבר יא, א

הגהות און קאמענטארן, אדער צו ספאנסערן א וואך: שיקט אריין צו blebo87@gmail.com

יוצא לאור ע"י מכון: **לבי במזרח**, ירושלים עיה"ק

בשבילי הארץ
וועכנטליכע גליון ארויסצוברענגען שבח ארץ ישראל

בשבילי הלקט - המשך מדף א'

כל מחשבותיכם על הנחלה

נ"ל שאעפ"י שאבותינו התהלכו מגוי אל גוי וממלכה אל עם אחר, מ"מ בכל מקום שהלכו הי' לבם ועינם וכל מחשבותם אל ארץ נחלתם אשר נתן להם השי"ת, וכן אמרו השבטים לפרעה, לגור בארץ באנו ולא להתיישב כי בכל רגע האפשרי דעתינו על נחלתינו, וכל זמן שהי' דעתם כך לא שלט בהם פרעה וגזירותיו, ולכן כתיב וימת יוסף ואחיו וכל הדור ההוא אשר לא נתיישבו אלא כגרים בעלמא, כשמתו אלו ובני ישראל פרו וישרצו וירבו, ומאותן הדורות החדשים ותמלא הארץ אותם, ומיד ויקם מלך חדש ויאמר הבה נתחכמה... ה"נ קאמר כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה, שתהי' א"י לך לנחלה, אז בזכות זה תירש הארץ.

(תורת משה, כי תבא)

חלקת ה'

...וכן הארץ הקדושה בחר לחלקו בלי שליטת שום שר (זוה"ק ח"א קצה) ומבראשית בחר לחלקו עדת ישורון ומכון לשבתם ארץ הקדושה, ואוירה מחכים (ב"ב קנח) בלי נטות לדעות הכוזבות, כי אין שם קליפה סובבת את הדעת דקדושה.

(אגרא דכלה, כי תבוא)

השתוקקות לארץ ישראל

...ועל-כן היה משה רבנו משתוקק כל כך לארץ ישראל והרבה בתפלות על זה מאד, כי משה הוא הרבי הראשון האמתי שעסק בהארת הדעת הנ"ל שהוא כלליות והתקשרות העולמות, על כן היה מתלהב כל כך לארץ ישראל ובית המקדש, כי עקר הדעת וכלליות העולמות הוא בארץ ישראל ובית המקדש וכנ"ל.

(ליקוטי הלכות, בציעת הפת, אות פא)

ישוב א"י

נלע"ד רבי ישמעאל נמי לא אמר מקרא ואספת דגנך אלא בא"י ורוב ישראל שרויין, **שהעבודה בקרקע גופה מצוה משום ישוב א"י ולהוציא פירותי"** הקדושים, ועל זה ציותה התורה ואספת דגניך... ואפשר אפילו שארי אומניות שיש בהם יישוב העולם, הכל בכלל מצוה.

(חת"ס פרק לולב הגזול)

ג' מתנות טובות

תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן לא נתנן אלא ע"י יסורין, אלו הן תורה, ארץ ישראל והעולם הבא, תורה מנין שנאמר אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו, ארץ ישראל דכתיב (דברים ח) כי כאשר ה' ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך וכתיב בתריה כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה, העולם הבא דכתיב (משלי י) כי נר מצוה, ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.

(ברכות ה)

אם הבנים שמחה - המשך מדף א'

רשעי ישראל זענען בוגדים ח"ו, פונדעסטוועגן דאך ווערן זיי נאך אלס גערופן בנים למקום, און דער פסוק רופט זיי אן **אַךְ עַמִּי הֵמָּה**, כאילו זיי זענען כשרים, עס איז א מצוה זיי ליב צו האבן און מקרב זיין, דורך דעם וועט קומען די ישועה. ווי דער פסוק ענדיגט צו, וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ, אז דעמאלטס וועלן מיר צוקומען צו די ישועה וואס מיר ווארטן אויס בכליון עינים.

אויך זעה אין ילקוט הושע[107], דער אייבישטער האט געזאגט פאר הושע, די אידן האבן געזינדיגט, האט הושע געענטפערט, רבוש"ע, די גאנצע וועלט איז דאך דיינס, טויש זיי אויף מיט אן אנדערע פאלק, האט דער אייבישטער געזאגט, וואס קען איך טוהן צו דעם זקן וכו', די אידען זענען מיינע קינדער, אויסדערוועלטע קינדער, בני אברהם יצחק ויעקב, זיי זענען איינע פון די דריי קנינים וואס איך האב געקויפט אין מיין וועלט, תורה, ארץ ישראל און די אידן, און די זאגסט מיר איך זאל זיי טוישן מיט אן אנדערס פאלק?", עכ"ל. זעהסטו, אז אידן זענען שטענדיג א קנין פונעם רבוש"ע, אפילו אין די צייט וואס זיי האבן געזינדיגט, ווי אזוי מעג מען מזלזל זיין אין דעם אייבירשטענס קנין. אדרבה, עס איז א חוב אויף אונז צו מלמד זכות זיין אויף אידישע קינדער אפילו ווען זיי פירן זיך נישט ווי עס באדארף צו זיין, כמבואר אין די מדרש תנחומא[108] אויפן פסוק[109] "וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק - זיי זאלן משפט'ן דאס פאלק מיט א גערעכטן משפט", זיי זאלן בייגן דאס פאלק צום כף הצדק. האט רבי יהודה בר שלום געזאגט, זיי זאלן מלמד זכות זיין אויף אידן פארן אייבירשטען, פון וועם לערנט מען דאס ארויס, פון גדעון בן יואש, וואס אין זיינע צייטען זענען די אידן געווען אין א צרה, האט דער אייבישטער געזוכט איינעם וואס וועט מלמד זכות זיין אויף די אידן אבער ער האט נישט געטראפן, ווייל דער דור איז געווען ארעם פון מצות און מעשים טובים, וויבאלד אבער דער גדעון האט געטראפן א זכות אויף אידן, האט זיך דער מלאך מגלה געווען צו אים, ווי דער פסוק זאגט[110], "וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ ה'... וַיֹּאמֶר, לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה - ער האט אים געזאגט גיי מיט דיין כח", מיט דעם כח וואס די האסט מלמד געווען זכותים אויף מיינע קינדער, ווי דער פסוק זאגט וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק, אז מען דארף טרעפן זכותים אויף אידן", עכ"ל המדרש. פון דעם קען מען נעמען א מוסר השכל, צו די וואס פלאפלען און בארעדן שלעכטס אויף אידן, אפילו אויף די ערגסטע גרועים פון אידן, איז אסור צו מלמד זיין א חובה, ח"ו, זיי זענען דעם אייבירשטענס דערוועלטע קינדער, בני אברהם יצחק ויעקב, זיי זענען איינגעווארצעלט און מושרש אין קדושה, ווי איך האב שוין פריער אראפגעברענגט פונעם זוהר הק', זאלסט דאס אפהיטן און גדענקען, נישט פארגעסן, זאלסט נישט פאלן אינעם נעץ פונעם שטן וואס וויל דיר צורעדן צו מקטרג זיין אויף אידן.

איר קענט אויך זעהן די גרויסקייט פון דעם ענין פון לימוד זכות אויף אידן, אפילו בשעת זיי זענען נישט ראוי, פון מדרש שיר השירים[111], "ר' סימון פתח" וכו', און ויקרא רבה[112], רש"י ספר שופטים[113], די גמרא פסחים[114], מדרש הנעלם[115], אוה"ח הק'[116], רש"י ורד"ק[117], שבת[118], תנא דבי אליהו[119], רמב"ם הל' דעות[120], אין ספר "דבש לפי"[121]. קוק נאך די אלע מראה מקומות וועסטו זעהן ווי ווייט דערגרייכט דאס ענין פון טרעפן לימודי זכותים אויף אידן בשעת זיי זענען אין א צרה, און דער חוב צו ליב האבן אפילו דעם ערגסטען איד מיט אהבת נפש, מיט דעם זכות זאל מען פועל'ן אז דער אייבישטער זאל זיך אויף זיי מרחם זיין און זיי באפרייען פון די צרות, דאס האט מכוון געווען דער בעלזער רב מיט די ווערטער וואס ער האט געזאגט, **"דער עיקר איז, דאס אידען זאלן זיך ליב האבן איינער דעם אנדערן, אין דעם זכות וועט דער אייבישטער העלפן"**.

לכאורה די ווערטער פון רבינו הק' מבעלז, וואס האט געענטפערט בפשיטות "אז משיח וועט קומען וועלן אידן תשובה טוהן", פון דעם איז משמע אז משיח וועט קומען נאך פאר די אידן וועלן תשובה טוהן, דארף מען דאס פארשטיין. פונעם רמב"ם אין הל' תשובה[122] איז משמע אז עס ווענדט זיך יא אין תשובה, ווי ער שרייבט "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, די אידן וועלן נישט אויסגעלייזט ווערן נאר מיט תשובה, די תורה האט שוין מבטיח געווען אז אידן וועלן תשובה טוהןביים סוף פון גלות און גלייך וועלן זיי ווערן אויסגעלייזט". אבער לכאורה די ווערטער פונעם רמב"ם אליין זענען שווער צו פארשטיין, ווייל די גמרא אין סנהדרין[123] ווי אויך אין ירושלמי[124], ביי די מחלוקה פון רבי אליעזר און רבי יהושע, צו די אידן וועלן ווערן אויסגעלייזט אן תשובה, איז מבואר אז רבי אליעזר איז מודה צו רבי יהושע אז אפילו אן תשובה וועט מען ווערן אויסגעלייזט.

המשך בגליון הבא אי"ה

[107] ילקוט שמעוני רמז תקטו, עי' פסחים פז
[108] פר' שופטים, אות ד
[109] דברים טז, יח
[110] שופטים ו, יב-יד
[111] פסוק ו, אות א
[112] ויקרא רבה י, אות ב-ג
[113] פרק ו, יד
[114] פז, ע"א וע"ב
[115] זוהר חדש, פר' נח
[116] פר' חוקת, במדבר כ, א
[117] מלכים א יט, טז
[118] דף קיז (צ"ע)
[119] פרק טז, אות ו-ח
[120] פרק ו, הלכה ג-ה
[121] מערכת ת, אות יז, מערכת כ, אות יח
[122] פרק ז' הלכה ה
[123] דף צז, ע"ב
[124] תענית, פרק א, הלכה א

לארכה ולרחבה

באשריבן שטעט, דערפלעך, היסטארישע פלעצער, און מקומות הקדושים אין ארץ ישראל

שכונת בתי מחסה

רובע היהודי, עיר העתיקה ירושלים

בתי מחסה איז א געגנט אין אלט-שטאט ירושלים וואס איז געבויט געווארן צווישן די יארן תר"כ-תר"נ (1860-90) דורך כולל הו"ד, א וועד פון אידן פון האלאנד און דייטשלאנד. געבויט האט מען דאס צו געבן די מעגליכקייט פאר ארימע משפחות צו קענען וואוינען פאר פריי אן-אפצאל פאר א משך פון דריי יאר, אדער פאר א גאר קליינעם חודש'ליכן סכום.

הגאון ר' עזריאל הילדסהיימער זצ"ל האט דאן געפירט דעם כולל, און זעהנדיג דעם שווערן מצב פון אידן אין ירושלים, אסאך פון זיי וואס האבן זיך ממש געטראפן היימלאז, האט ער אויפגעבויט הונדערט דירות כדי צו לעזן דעם פראבלעם. די דירות האט מען צוטיילט אין דריי חלקים, איין דריטל פאר יוצאי הו"ד, איין דריטל פאר יוצאי אונגארן און די איבעריגע פאר ארימע אידן פון אנדערע לענדער. אינעם הויף איז אויך אויסגעגראבן געווארן וואסער קוועלער פאר די איינוואוינער.

אין אלול תרמ"ה (1881) איז פארגעקומען א חנוכת הבית פון די שוהל "בית מאיר ואהל יצחק", וואס האט געדינט די יוצאי דייטשלאנד, עס איז געבויט געווארן דורך הרב מאיר פרנקל אייזמן ז"ל, רב פון וויצנהאוזן, דייטשלאנד. עס האבן זיך באטייליגט אין די מסיבה גדולי ירושלים, בראשם רבי שמואל סאלאנט זצ"ל און דער ראשון לציון חכם-באשי רבי רפאל מאיר פאניז'ל זצ"ל. יעדן נאכט נאך מעריב פלעגן די קינדער פון אלט-שטאט זיך צוזאמקומען אין דעם שוהל צו לערנען. ווי אויך די אידן וואס האבן געדאווענט שחרית ביים כותל, פלעגן דא קומען הערן קריאת התורה, צוליב וואס די טערקן האבן נישט ערלויבט צו ליינען קריאת התורה ביים כותל.

אין דעם הויף פון בתי מחסה איז געווען די לעצטע חצר פאר די שטאט איז געפאלן אין די הענט פון די ירדנ'ער מיליטער ביי די מלחמת השחרור אין תש"ח. פון דא האבן זיי גענומען די מענער אין געפענגעניש, און ארויסגעשיקט די איבעריגע אידן פון שטאט. די געפאלענע לוחמים פון שטאט זענען באגראבן געווארן לעבן דעם חצר, און מען האט זיי שפעטער בשנת תשכ"ז מפנה געווען פון דארט און באערדיגט אין הר הזיתים. די אראבער האבן דאן געגנצליך חרוב געמאכט דעם "בית מאיר" שוהל.

ביים הויף שטייט א הערליכן בנין, "בית ראטשילד" וואס איז לכתחילה געבויט געווארן פאר דירות דורך בארון ראטשילד פון פראנקפורט. היינט צוטאגס איז דא דארט די תלמוד תורה און ישיבה "אדרת אליהו" פון די באקאנטע "זילברמן" שיטה.